

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet Skärpta villkor för friskolesektorn – ytterligare förslag (SOU 2025:123)

U2026/00023

Utgångspunkter

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Yttrandet avgränsas till sådana aspekter som följer av Konkurrensverkets ansvarsområden. Yttrandet följer den struktur och de rubriker som används i betänkandet.

10.3 Utökning av bristfällig verksamhet genom ansökan om godkännande och 10.4 Utökning av bristfällig verksamhet genom förvärv

Utredningsförslaget

Utredningen föreslår att ägare till enskilda huvudmän, enskilda huvudmän och koncerner som återkommande har allvarliga brister i sin verksamhet inte ska få starta eller förvärva nya förskolor eller skolor. Förslaget innebär att enskilda huvudmän som har en eller flera befintliga förskole- eller skolenheter med brister i regel inte ska kunna utöka sin verksamhet innan bristerna åtgärdats. Vid svårare brister eller stränga ingripanden ifrån myndigheter föreslås att en huvudman inte ska kunna utöka verksamheten under viss tid därefter även om bristerna har åtgärdats. På motsvarande sätt ska en fysisk eller juridisk person inte heller få förvärva ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande i en enskild huvudman under den tid som den inte skulle godkännas som huvudman. I båda fallen föreslås detta gälla även om brister finns i annat koncernföretag eller företag med samma eller i huvudsak samma direkta eller indirekta ägare som den enskilde. Om det finns särskilda skäl ska ett ingripande vid tillsyn inte beaktas vid bedömningen av det skärpta villkoret.

Utredningen konstaterar att förslagen innebär att konkurrensen inom skolväsendet blir mer reglerad och att både förvärv och nyetableringar kan ta längre

tid att genomföra. Utredningen menar dock att förändringarna innebär att konkurrensen i högre grad förskjuts mot kvalitet, eftersom aktörer som konsekvent upprätthåller god kvalitet inte hindras, medan huvudmän med återkommande brister blockeras från att växa.

Endast seriösa aktörer bör bedriva skolverksamhet

Konkurrensverket anser att det är angeläget att regelverket på skolområdet inte ger utrymme för aktörer som inte har för avsikt att bedriva skolverksamhet av hög kvalitet i enlighet med de krav som ställs enligt olika regelverk. Konkurrensverket har därför inga invändningar mot att ägare till enskilda huvudmän, enskilda huvudmän och koncerner som återkommande har allvarliga brister i sin verksamhet inte ska få starta eller förvärva nya förskolor eller skolor, och att sådan expansion ska tillåtas först när brister åtgärdats och verksamheten i vissa fall under en längre tid uppvisat god kvalitet. Konkurrensverket har inte heller några invändningar mot att detta även ska gälla när bristerna finns i annat koncernföretag eller företag med samma eller i huvudsak samma direkta eller indirekta ägare som den enskilde.

Konkurrensverket befarar dock att förslaget kan innebära att även mindre förseelser kan försämra möjligheterna för seriösa aktörer att expandera sina verksamheter. Konkurrensverket tillstyrker därför utredningens förslag att det ska finnas en "ventil" för att det skärpta villkoret inte ska få orimliga effekter, till exempel om ingripandet är hänförligt till omständigheter som den enskilde huvudmannen svårligen kunnat påverka.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit rådet Stefan Jönsson.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och yttrandet saknar därför namnunderskrift.

Marie Östman